

Posudek rigorózní práce mgr. Davida Franty „Bodry národní buditel osvícený romantismem? Vybraná beletrie Josefa Franty Šumavského (1796 – 1857) z 30. let 19. století

Rigorózní práce Davida Franty je věnována jednomu z „menších“ obrozeneckých autorů Josefu Frantovi Šumavskému. V žádném případě však nejde o – v případech zapomenutých autorů obvyklou - monografickou studii. Jak již napovídá název práce, autor svůj zájem o Frantovy literární aktivity omezil na jedno desetiletí a z něj pak vybral pouhé čtyři texty. Ty se staly základem čtyř sond do literárního života 30. let, vzhledem k různorodosti zvolených textů (příležitostná báseň, překlad, hrdinská epika, zápis snu) osvětlujících zvolené období z různých zorných úhlů. Tuto promyšlenou koncepci práce nelze než ocenit.

Zvolený koncept práce ovšem sám o sobě neimplikuje žádnou metodu. Autor proto v úvodní kapitole podniká širokou metodologickou rozvahu, jež vyúsťuje v jeho příklon k synopticko – pulzačnímu modelu literárního vývoje, zformulovanému Daliborem Turečkem a Peterem Zajacem a aplikovaném jimi vedeným vědeckým týmem na sledování literatury 19. století prizmatem uměleckých směrů.

V duchu této metodologie chápe autor zvolené Frantovy texty jako uzlové body, v nichž se protínají různosměrné tendence dobového literárního a kulturního vývoje. Jeho ctížádostí je rekonstruovat co nejkomplexnější síť vazeb vybraného textu k soudobé kultuře a díky tomu jej co nejpřesněji situovat do soudobého kulturního pole.

V jednotlivých kapitolách se mu to daří realizovat různou měrou. Kontextově nejbohatší je sonda třetí, věnovaná Frantově básni Krok ze stejnojmenného almanachu. Autor se široce zabývá tradicí vyobrazování bájného vladyky, a to jak v literatuře, tak ve výtvarném umění. Shledává v ní dva principiálně odlišné náhledy na tuto postavu a přiřazuje Frantův portrét Kroka k jedné z nich. Autorovy závěry jsou přesvědčivé, dobře odargumentované. Nicméně okouzlení z nalézání dobových kontextů zřejmě vedlo autora k tomu, že svou síť v této kapitole rozprostírá až příliš doširoka; konkrétně jako nadbytečnou cítím partii věnovanou Budči, protože byt' s Krokem souvisí, jedná se podle mě o samostatné téma.

V sondě první (příležitostná báseň na Dobrovského) a čtvrté (záznam snu) je širší a relevance nalezených vazeb přiměřená a funkční. Prostřednictvím rekonstrukce dobového kontextu Frantovy básně rozkrývá nejednoznačný vztah

jungmannovské generace k velkému předchůdci. Kapitola, založená na záznamu Frantova snu (materiálově zřejmě nejzajímavější) přináší další doklad toho, že i ukáznění buditelé, naplňující normy vlastenecké literatury, byli zasaženi kouzlem subjektivního romantismu.

Jako nejslabší se mi jeví kapitola zabývající se Frantovými překlady.

Kontextové informace jsou tu podle mě příliš všeobecné, chybí tu to, co je v ostatních kapitolách předností práce: zcela konkrétní analogie, návaznosti, protiklady. Snad kvůli tomu v této kapitole nejnaléhavěji postrádám začlenění vybraných textů do celku Frantových spisovatelských aktivit, což je kontext, jež autor, zřejmě programově, opomíjí. Tento postup je bezesporu akceptovatelný, chrání autora před nebezpečím biografismu, nicméně je třeba absenci tohoto kontextu nahradit důsledným sledováním kontextů jiných.

Navzdory těmto výhradám hodnotím předkládanou práci kladně. Oceňuji zejména její příkladnou metodologickou čistotu a jasnou osnovu. Nemalé uznání si zaslouží autorova široká znalost pramenů a odborné literatury, a to nejen literárně historické, nýbrž v širokém slova smyslu společenskovědní. O její šíři vypovídá obsáhlý seznam zdrojů v závěru práce. Nejde přitom o formální demonstraci sečtělosti; prostudované tituly autorovi pomáhají tříbit uvažování o nastolených problémech.

Závěr: Předkládaná práce Davida Franty je metodologicky vytříbeným příspěvkem k poznání procesů probíhajících v české literatuře 1. poloviny 19. století. Svou délkou, množstvím prostudovaných pramenů a literatury a zejména pak úrovní zpracování vyhovuje požadavkům kladeným na rigorózní práci. Plně ji proto doporučuji k obhajobě.

V Praze, 18. dubna 2017

prof. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.